

מסורת הש"ס

^(א) [לעיל טע:], ^(ב) עיין נחדושי הרשב"א, ^(ג) ד"ה וסביר].

הגהות הב"ח

^(א) תוס' ד"ה אמר רבא וכו' כדאמרינן לקמן. ר"צ ז"ל בדפוסדף:.

מוסף רש"י

^{פליקוסתא}. ע"ש שו"א נאה למראה ולהרית. (שבת ז).

רבינו חננאל

ואם התרו בהן דברי הכל הלכ' ומורין להן כל הקודם בהן זכר, כרב הונא דאפקי חושלא וכרב אדא דאפקי חליקוסתא.

מתני'. שני קדרין שהיו מהלכין זה אחר זה ונתקל הראשון בו'. אמר ר' יוחנן לא תימי' מתני' ר' מאיר היא דאמי' נתקל פושע הוא ומשום הכי חייב, אלא אפי' רבנן דאמי' נתקל אנוס הוא, הכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עמד. ור' נחמן בר יצחק אמי' אפי' נשבר ואינו יכול לעמוד חייב שהיה לו להזהיר לבאין

אחריו. ר' יוחנן אמי' כיון שנשבר ואינו יכול לעמוד טורד הוא להזהיר. תנן היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון בו', וקתני חייב הוזהר ליה להזהיר ולא הוזהר, מאי לאו כשעמד לכתב, לתקן המשאוי על כתיפו. ואצ"פ שהוא טורד אמרי' היה לו להזהיר, קשיא לר' יוחנן. ופריך כשעמד לנוח שאינו טורד, ואצ"פ שעמד ליפוש כי אמי' לבעל החבית עומד פטור.

ת"ש הקדרין והוגגין שהיו מהלכין זה אחר זה ונתקל הראשון ונפל בו'. ופריך ר' יוחנן בהא גמי אצ"פ שהיה להם לעמוד ולא עמד כי הוזהירו זה את זה פטורין, ודברין פשוטין הן. אמר רבא נתקל ראשון חייב בנוקי שני בין בנוקי גופו בין בנוקי ממונו, שני חייב בנוקי שלישי בו'.

סליקוסתא. פסולת עילורי תמרים שעשו מהן שכר. ל"א שמרי שכר תמרים ומנגזין אותן כעין יין קרוש ומאכילין לחמורים: **כשמעתיא**. דאמר הלכה ומורין כן: **מוסרין** הוו. שהתרו כמה פעמים בצעלים: **שהיה לו לעמוד**. כלומר צהכי מתוקמא מתניתינן ששהה צנפילתו כדי עמידה ולא עמד: **לנפף**. לתקן הקורה על כתיפו כדרך נושאי משאוי: **לפוש**. דמשונה הוא ואין רה"ר עשויה לכך: **והוגגין**. מוכרי כלי זכוכית: **ואם מחמת ראשון נפלו כולם**. לקמן מפרש: ה"ג

מתני' ר' מאיר היא דאמר ^(א) נתקל פושע הוא וחייב אלא אפילו לרבינן דאמרי אנוס הוא ופטור הכא חייב שהיה לו לעמוד ולא עמד רב נחמן בר יצחק אמר אפילו תימא לא היה לו לעמוד י'היה לו להזהיר ולא הוזהיר ורבי יוחנן אמר כיון דלא היה לו לעמוד לא היה לו להזהיר דמריד תנן י'היה בעל קורה ראשון ובעל חבית אחרון נשברה חבית בקורה פטור ואם עמד בעל קורה חייב מאי לאו שעמד לכתב דאורחיה הוא וקתני חייב דהוזהר ליה להזהיר לא ה'כשעמד לפוש אבל עמד לכתב מאי ופטור אדתני סיפא ואם אמר לו לבעל חבית עומד פטור לפלוג וליתני בדידה בד"א כשעמד לפוש אבל עמד לכתב פטור הא קמ"ל דאע"ג דעמד לפוש כי קאמר לו לבעל חבית עמוד פטור ת"ש י'הקדרין והוגגין שהיו מהלכין זה אחר זה נתקל הראשון ונפל ונתקל השני בראשון והשלישי בשני ראשון חייב בנוקי שני ושני חייב בנוקי שלישי וואם מחמת ראשון נפלו ראשון חייב בנוקי כולם ואם הוזהירו זה את זה פטורין מאי לאו שלא היה להן לעמוד לא ש'שהיה להן לעמוד אבל לא היה להם לעמוד מאי פטור אי הכי אדתני סיפא אם הוזהירו זה את זה פטור לפלוג וליתני בדידה במה דברים אמורים שהיה להן לעמוד אבל לא היה להן לעמוד פטורין הא קמ"ל דאע"ג דהיה להן לעמוד כי הוזהירו זה את זה פטורין ו'אמר רבא ראשון חייב בנוקי שני בין בנוקי גופו בין בנוקי ממונו שני חייב בנוקי שלישי בנוקי גופו אבל לא בנוקי ממונו ממה נפשך אי נתקל פושע הוא שני גמי ליחייב אי נתקל לאו פושע הוא אפילו ראשון גמי ליפטור ראשון

צשלישי כל כך ומ"מ כשגוף השני הויק אפי' צממון השלישי חייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אצל כשהויק ממונו של שני אפילו גופו של שלישי פטור דאמר ליה האי צירא לאו אנא כריתייה דה"ל מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס מייתיבי כולן פטורין על נוקיז ממונן אפילו ראשון אס הויק ממונו אפילו את גוף השני ולא מני' אוקמה דצרייתא כרבנן דאמרי נתקל אונס הוא דהוי ראשון גמי מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס ורבא כר"מ דאמר נתקל פושע הוא דקי"ל דצרייתא ורבא לפרש הצרייתא דקדרין ווגגין קאתמו להכי ליכא למימר דפליגי ובקוונט' פירש דרבא ס"ל דיצין לר"מ ויצין לרבנן נתקל פושע הוא ולא פליגי אלא צמפקיר נוקיז אצל מכל מקום ה"ל לאוקמי צרייתא כרבנן דאית להו מפקיר נוקיז פטור ועוד דצהאומנים (צ"מ דף פז: וסו⁴) משמע דליכא מאן דפליג אמאי דאוקימנא לעיל פלוגתא דנתקל פושע דקאמר התם וקי"ל דצנתתקל פושע פליגי ומשני אלא אמר רבא ראשון חייב צנוקי שני צין צנוקי גופו צין צנוקי ממונו דשני והוא דהויק צגופו אע"ג דאנוס מדפטור צצרייתא כשהויק ראשון צממונו מ"מ חייב על שהיה לו לעמוד או להזהיר ולא עמד והזהיר אצל שני חייב צנוקי שלישי צנוקי גופו של שלישי ולא אצמונו דגוף השני הוי צור משום דאנוס יותר מן הראשון ולכן מטעם שהיה לו לעמוד לא הוי אלא צור וראשון שאין אנוס כל כך אע"ג דצאנוס זה מפטור אדם המויק כדמשמע צהאומנים כיון שהיה לו לעמוד ולא עמד חשיב ליה אדם המויק אע"פ שזה דוחק אין לחוש כיון דלא קאי מסקנא הכי א"נ י"ל דרבא סבירא ליה צצנתקל פושע כר"מ ולכן הראשון הוי אדם המויק ולא צור מ"מ פטר ליה צצרייתא אנוקי ממונו משום דסביר מפקיר נוקיז פטור אפילו אחר נפילת פשיעה אע"ג דרבא סביר כר"מ צהא לא סביר כר"מ ופריך הניחא לשמואל אלא לרב אמאי חשיב ליה להאי שני צור מרגמה רב אדא כגון שהווקו כלים צכלים והשתא הדר ציה וצא ליישב הצרייתא ללישנא קמא דרבא וכולן חייצין על נוקי גופו הויק את ממונו ופטורין על נוקי ממונו שממון הויק את הממון ואע"ג דנתתקל פושע הוא מ"מ הוי ממונו צור ופטור על כלי שני אצל כשהויק ממונו את הגוף הראשון חייב והשני פטור וגרס צרישא האי צירא לאו אנא כריתייה וצאלא אמר רבא גרסינן ה"ל צור ולא מצינו צור שחייב צו את הכלים ולשון ראשון פ"ה והיא גירסת ר"ח אמר רבא ראשון חייב צין צנוקי גופו צין צנוקי ממונו דשני כשהווקו צגופו של ראשון כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא לר"מ דמנפשיה נפיל והוי אדם המויק ולרבנן משום שהיה לו לעמוד או להזהיר והשני שהוא אנוס יותר אין נחשב מטעם זה כ"א צור ולפי זה הו"מ למפריך השתא הניחא לשמואל ^(א) כדאמרינן לקמן מייתיבי כולן חייצין על נוקי גופן ופטורין על נוקי ממונן של נוקין וחורר צו רבא מתוך קושיא זו ותימה דלישני דגופו וממונו אמויקין קאי וחייצין אנוקי גופו דראשון מטעם אדם המויק וגופו של שני משום צור ופטור אנוקי שממונו הויק כרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא והוי מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס אלא אמר רבא ראשון חייב צין צנוקי גופו אס הויק צגוף השני יס ספריס שכמוצ צהן צהדיא צין איתוק מגופו צין איתוק מצמונו שני חייב צנוקי שלישי צנוקי גופו דשני משום שהיה לו לעמוד אצל לא צנוקי ממונו דשני דא"ל האי צירא לאו אנא כריתייה דאנוס היה שהראשון גרס לו ליפול אצל ראשון ודאי פושע הוא ולהכי קתני צצרייתא וכולן פטורין על נוקי ממונן פ"י על ציווקין שגוף הראשון גמי נחשב צור כיון שלא הויקו צדיס וקשה כיון דפושע הוא אמאי פטור כשגופו הויק ממונן השני ואע"פ שאין מויק צדיס אין לו ליחשב צור דהמנן אס עמד בעל קורה חייב צחצית של צחצירו אלמא חשיב אדם

המניח פרק שלישי בבא קמא

לא.

וקתני חייב. שהוא לו להזהיר אע"ג דטריד לכתב היה לו להזהיר וא"ת ומגליה דמשום שהיה לו להזהיר חייב דלמא משום דמוקמינן לקמן דרמי כשלדא וחייב משום דלא ה"ל למירמיייה כשלדא וי"ל כשלדא גמי דרכו כשמתקף וא"ת אי אורחיה אמאי הוה ליה להזהיר הא לקמן מוכח דאי

לא רמי כשלדא פטור דאיצבעי ליה לצעל חצית לאסוקי אדעתיה שמה יעמוד צעל קורה וא"כ אפי' כשלדא גמי ליפטור הכא דאיצבעי ליה לצעל חצית לאסוקי אדעתיה שמה יעמוד כשלדא כיון דדרך המכתפין צנך וי"ל כיון דלפעמים מכתף ואין מניח כשלדא לא איצבעי ליה לאזהורי וא"ת כי מוקי לה גמי כשעמד לפוש אמאי חייב הא כיון דאיצבעי ליה לאזהורי ליה צנכתף צעומד לפוש גמי איצבעי ליה לאזהורי דמנא ידע אס עומד לכתף או לפוש ופושע הוא וי"ל דמינכר שפיר אס עומד לפוש או לכתף הלכך כשעומד לפוש אין לאחרון ליחבר משלדא דלאו אורחיה כשלדא כשעומד לפוש הלכך ההוא דעומד פושע הוא אס לא יזהיר אצל כשעמד לכתף אורחיה הוא להניח כשלדא ואין לו להזהיר: **אמר רבא ראשון חייב בנוקי שני**. לשון שני פ"י צקונטרס מפי המורה וכן נראה לר"י עיקר והכי פירושו ראשון חייב צנוקי שני צין צנוקי גופו צין צנוקי ממונו דראשון וצנוקי גופו מחייב אף על ממונו דשני דהוי אדם המויק וצנוקי ממונו מחייב אנוקי גופו דשני ולא על ממונו דקדירות הראשונות הוי צור ולא מחייב אכלים כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא ולפיכך חייב על נוק שממונו עושה אצל שני לא פשע

צשלישי כל כך ומ"מ כשגוף השני הויק אפי' צממון השלישי חייב דהיה לו לעמוד ולא עמד אצל כשהויק ממונו של שני אפילו גופו של שלישי פטור דאמר ליה האי צירא לאו אנא כריתייה דה"ל מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס מייתיבי כולן פטורין על נוקי ממונן אפילו ראשון אס הויק ממונו אפילו את גוף השני ולא מני' אוקמה דצרייתא כרבנן דאמרי נתקל אונס הוא דהוי ראשון גמי מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס ורבא כר"מ דאמר נתקל פושע הוא דקי"ל דצרייתא ורבא לפרש הצרייתא דקדרין ווגגין קאתמו להכי ליכא למימר דפליגי ובקוונט' פירש דרבא ס"ל דיצין לר"מ ויצין לרבנן נתקל פושע הוא ולא פליגי אלא צמפקיר נוקיז אצל מכל מקום ה"ל לאוקמי צרייתא כרבנן דאית להו מפקיר נוקיז פטור ועוד דצהאומנים (צ"מ דף פז: וסו⁴) משמע דליכא מאן דפליג אמאי דאוקימנא לעיל פלוגתא דנתקל פושע דקאמר התם וקי"ל דצנתתקל פושע פליגי ומשני אלא אמר רבא ראשון חייב צנוקי שני צין צנוקי גופו צין צנוקי ממונו דשני והוא דהויק צגופו אע"ג דאנוס מדפטור צצרייתא כשהויק ראשון צממונו מ"מ חייב על שהיה לו לעמוד או להזהיר ולא עמד והזהיר אצל שני חייב צנוקי שלישי צנוקי גופו של שלישי ולא אצמונו דגוף השני הוי צור משום דאנוס יותר מן הראשון ולכן מטעם שהיה לו לעמוד לא הוי אלא צור וראשון שאין אנוס כל כך אע"ג דצאנוס זה מפטור אדם המויק כדמשמע צהאומנים כיון שהיה לו לעמוד ולא עמד חשיב ליה אדם המויק אע"פ שזה דוחק אין לחוש כיון דלא קאי מסקנא הכי א"נ י"ל דרבא סבירא ליה צצנתקל פושע כר"מ ולכן הראשון הוי אדם המויק ולא צור מ"מ פטר ליה צצרייתא אנוקי ממונו משום דסביר מפקיר נוקיז פטור אפילו אחר נפילת פשיעה אע"ג דרבא סביר כר"מ צהא לא סביר כר"מ ופריך הניחא לשמואל אלא לרב אמאי חשיב ליה להאי שני צור מרגמה רב אדא כגון שהווקו כלים צכלים והשתא הדר ציה וצא ליישב הצרייתא ללישנא קמא דרבא וכולן חייצין על נוקי גופו הויק את ממונו ופטורין על נוקי ממונו שממון הויק את הממון ואע"ג דנתתקל פושע הוא מ"מ הוי ממונו צור ופטור על כלי שני אצל כשהויק ממונו את הגוף הראשון חייב והשני פטור וגרס צרישא האי צירא לאו אנא כריתייה וצאלא אמר רבא גרסינן ה"ל צור ולא מצינו צור שחייב צו את הכלים ולשון ראשון פ"ה והיא גירסת ר"ח אמר רבא ראשון חייב צין צנוקי גופו צין צנוקי ממונו דשני כשהווקו צגופו של ראשון כדמפרש דראשון ודאי פושע הוא לר"מ דמנפשיה נפיל והוי אדם המויק ולרבנן משום שהיה לו לעמוד או להזהיר והשני שהוא אנוס יותר אין נחשב מטעם זה כ"א צור ולפי זה הו"מ למפריך השתא הניחא לשמואל ^(א) כדאמרינן לקמן מייתיבי כולן חייצין על נוקי גופן ופטורין על נוקי ממונן של נוקין וחורר צו רבא מתוך קושיא זו ותימה דלישני דגופו וממונו אמויקין קאי וחייצין אנוקי גופו דראשון מטעם אדם המויק וגופו של שני משום צור ופטור אנוקי שממונו הויק כרבנן דאמרי נתקל לאו פושע הוא והוי מפקיר נוקיז לאחר נפילת אונס אלא אמר רבא ראשון חייב צין צנוקי גופו אס הויק צגוף השני יס ספריס שכמוצ צהן צהדיא צין איתוק מגופו צין איתוק מצמונו שני חייב צנוקי שלישי צנוקי גופו דשני משום שהיה לו לעמוד אצל לא צנוקי ממונו דשני דא"ל האי צירא לאו אנא כריתייה דאנוס היה שהראשון גרס לו ליפול אצל ראשון ודאי פושע הוא ולהכי קתני צצרייתא וכולן פטורין על נוקי ממונן פ"י על ציווקין שגוף הראשון גמי נחשב צור כיון שלא הויקו צדיס וקשה כיון דפושע הוא אמאי פטור כשגופו הויק ממונן השני ואע"פ שאין מויק צדיס אין לו ליחשב צור דהמנן אס עמד בעל קורה חייב צחצית של צחצירו אלמא חשיב אדם

עין משפט
נר מצוה

בא א טוש"ע ח"מ סי'

מיד סעיף א צהג"ה:

בב ב מ"י פ"ג מהל'

מוקי ממונן הלכה ח

סמג עשין סח טוש"ע ח"מ

סי' חוג סעיף א:

בב ג ש"ע שס צהג"ה:

בב ד ה ד מ"י פ"ו מהל'

מוכל ומויק הלכה ח

סמג עשין ע טוש"ע ח"מ

סי' שעט סעיף צ:

בב ז מ"י פ"ג מהלכות

מוקי ממונן הלכה י

ועיין צמ"מ וצ"מ סמג

עשין סח טוש"ע ח"מ סי'

חוג סעיף צ:

בב ט מ"י שס טוש"ע שס

סעיף ג:

בב ט ז מ"י שס טוש"ע

שס סעיף צ: